

Místo praxe student zametá dvůr

České firmy málo spolupracují se školami. Lepší je i Slovensko.

Radka Hrdinová
reportérka MF DNES

Školy vypouštějí na pracovní trh absolventy technických oborů, kteří nejsou připraveni pro praxi, stěžují si firmy. Jenže studenti si zase stěžují, že na praxích dělají „děvče pro všechno“. A školám vadí, že firmy mívají nereálná očekávání.

Příliš dobrou známku nedávají podnikatelé ani kvalitě všeobecného vzdělání. „Byznysoví lídři považují Česko v evropském měřítku za podprůměrnou zemi, a to pokud jde jak o obecnou kvalitu vzdělávacího systému, tak o výuku matematiky a přírodních věd,“ cituje datový analytik Jan Krupička z průzkumu Světového ekonomického fóra.

jasná pravidla. Na odborné praxi se na konci loňského roku zeptali výzkumníci zhruba 1 400 žáků středních škol.

Z nich na praxi chodilo do firem přes 60 procent. Část si jich stěžovala například na to, že je firma nechává vykonávat práci, která nemá s jejich oborem nic společného.

„Student dělá práci všeho druhu, podřezává trávu. A nikdo se neshodne co a jak dělat. Každý řekne něco jiného,“ zhodnotil přínos odborné praxe jeden z respondentů průzkumu. Další vadilo, že se praxe podobá spíše exkurzi. Žáků je na pracovišti najednou tolik, že si na práci sáhne jen několik z nich. „Měli bychom se inspirovat Německem. Jejich odborné vzdělávání je špičkové. Studenti ve firmách mají například přiřazeného zaměstnance, který věnuje svoji pracovní dobu jejich výuce,“ říká Martin Mikšík, předseda České středoškolské unie.

Práce bez odměny

Středoškolákům vadí i to, že si firmy jejich práce neváží. Podle současné vyhlášky mají za produktivní práci dostávat alespoň 30 procent minimální mzdy. „Může se to zdát jako výsměch až do doby, kdy zjistíte, že studenti často nedostávají vůbec nic, nebo v raritních případech jde o výdělek školy,“ dodává Mikšík.

Z 1371 žáků oslovených v rámci propracovaného průzkumu jich 724 za práci nedostávalo žádnou odměnu. Pouze 170 dosáhlo alespoň na vyhláškou stanovené minimum, tedy něco okolo 22 korun za hodinu. „Podle nás by studenti měli dostávat za správně odvedenou práci totéž co noví zaměstnanci. Špatné nebo žádné ohodnocení je demotivující,“ myslí si Mikšík.

Stipendium pro řezníka

Faktem je, že zájem firem o spolupráci se školami roste, i když ne stejně ve všech oborech. „Firmy musejí ke vstupu do vzdělávacího systému dozrát. A dozrají většinou ve chvíli, kdy narazí na prázdný rezervoár a nemají kde brát nové zaměstnance,“ vysvětluje Miloš Rathouský. Ve Svazu průmyslu a dopravy má na starosti oblast vzdělání.

Standardním postupem u profesí,

Brusič skla Příkladem dobré školní praxe může být i broušení skla, kterému se učí studenti průmyslovky ve Světlé nad Sázavou. Foto: ČTK

které na pracovním trhu chybějí dlouhodobě, je snaha firem zavázat si žáky už během studia stipendii.

Velmi kritická je situace v oboru řezník. Obchodní řetězec Kaufland proto lákal nové učně na sprátele školu až desetitisícovým měsíčním stipendiem. Počet nových učňů to stejně nezvýšilo.

Firma má vlastní školu

A do třetice, Svaz průmyslu a dopravy zmapoval, na čem spolupráce firem a škol nejčastěji drhne. Firmám chybějí kolegové, kteří by se mohli středoškolákům věnovat, a pak chybějí i prostory. U škol si stěžují na to, že jsou málo aktivní.

Polovina škol, které svaz oslovil, si naopak stěžovala, že firmy mají nerealistické očekávání - například o rozsahu odborné přípravy.

Nespokojenost s tím, jak spolupráce se školami v regionu funguje, některé firmy vyřešily radikálně: Založily si školu vlastní. „Byli jsme k to-

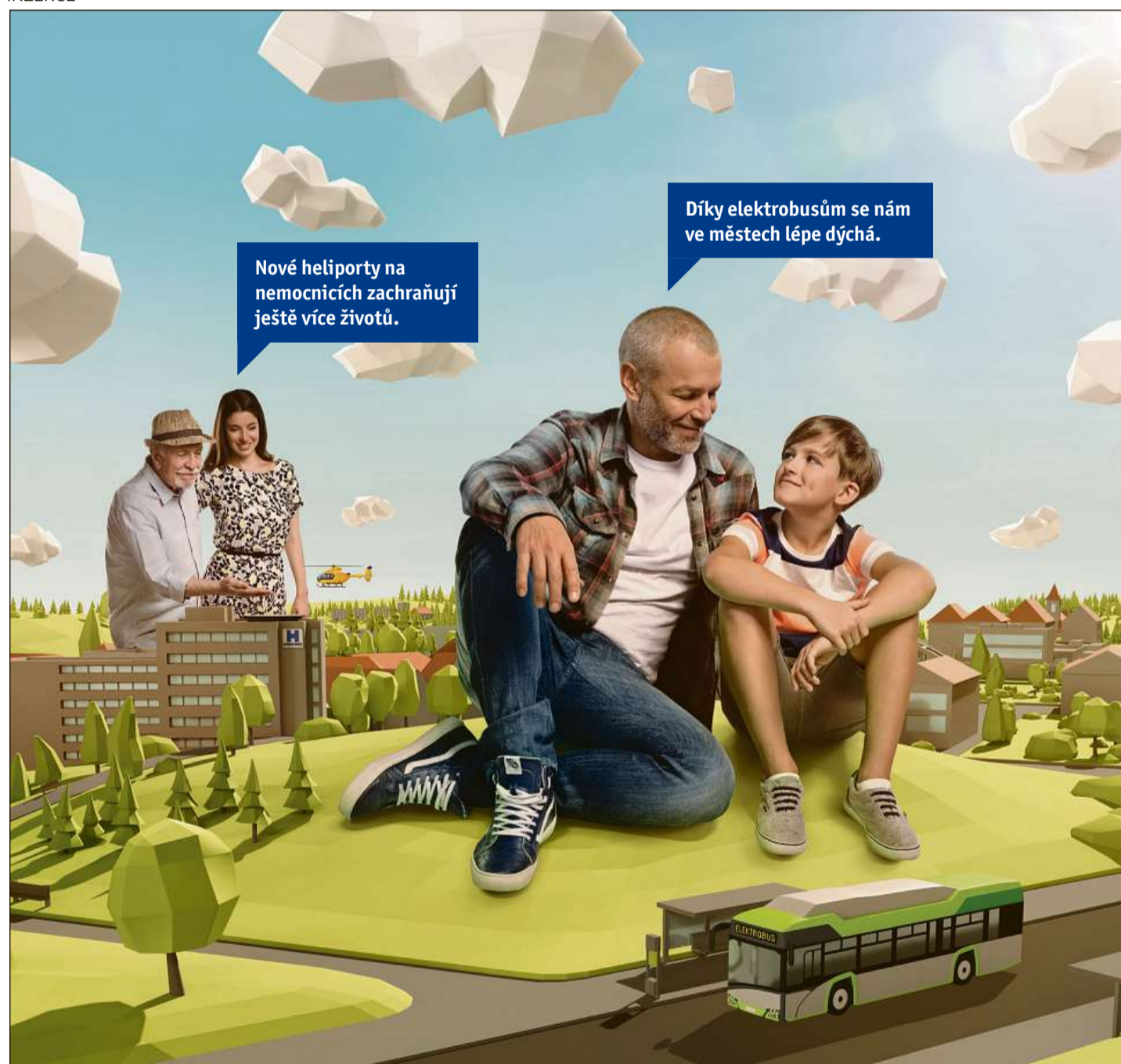
muto kroku víceméně donuceni neochotou bývalého vedení střední průmyslové školy ve Varnsdorfu,“ říká Jan Rýdl mladší, ředitel strojírenské firmy TOS Varnsdorf.

Právě neochota škol přizpůsobit se požadavkům firem, je podle něj největší překážkou pro spolupráci mezi praxí a školami. Vlastní školu mají ve Varnsdorfu od roku 2016 a chválí si ji. „Znalosti a dovednosti studentů výrazně lépe odpovídají našim požadavkům,“ říká Rýdl.

Firemní školu mají i jiné velké podniky - například mladoboleslavská Škodovka. „Velkým přínosem je praktická výuka, která probíhá na moderních technologiích, reálně nasazených v provozech závodů Škoda Auto,“ říká mluvčí automobilky Kamila Biddle.

Zaznívají i hlasy, že šití vzdělání na školách na míru konkrétních firem není cesta. Třeba právě proto, že firemní školy mohou opomíjet technologie, které nepoužívají.

INZERCE

Nové heliporty na nemocnicích zachraňují ještě více životů.

Díky elektrobusům se nám ve městech lépe dýchá.

Firmy dozrají většinou ve chvíli, kdy narazí na prázdný rezervoár a nemají kde brát lidi.

Krupička je autorem čerstvě zveřejněné analýzy projektu Evropa v datech, která porovnává úroveň technického vzdělávání napříč evropskými státy. Jak upozorňuje Krupička, v Česku se do vzdělávání středoškoláků přímo zapojuje 24,9 procenta firem, tedy méně než na Slovensku, které zdědilo po Československu stejný systém středního školství. Tam je takových firem 32,8 procenta. V Německu se na výchově mladých lidí podílí téměř 70 procent firem. Údaje pocházejí z databáze Eurostatu.

Praxe není exkurze

Středoškolská unie navíc pro další výzkum upozorňuje, že praxe ve firmách nemusí vždy plnit svůj účel - tedy připravovat nové odborníky. Pro to, jak má vypadat, totiž chybí

Škola „vyučuje“ internet věcí i počítačové hry

Na prázdné třídy si Smíchovská střední průmyslová škola stěžovat nemůže. Letos škola dostala 563 přihlášek, otevírat bude pět tříd. To znamená, že při přijímacích úspěje zhruba každý čtvrtý. Průmyslovka je vzorem, jak má škola spolupracovat s firmami z praxe. „Nejvíce je u nás mezi zaměstnavateli zájem o odborníky na kybernetickou bezpečnost. Jsme jednou z pilotních škol, kde se tento obor vyučuje. Následuje internet věcí a vývoj aplikací ve virtuální realitě včetně počítačových her,“ uvedl ředitel školy Radko Sáblik. Sdílel, že školy dnes učí dobře, ale pro potřeby 20. století. „Já se snažím využít možnosti na samé hraně toho, co umožňuje školský zákon.“

V čem vidíte problém dnešní výuky na středních školách?

Zatím se studenti učí znalostem, ale je třeba je vést k tomu, aby získali všechny kompetence - tedy znalosti, vím, dovednosti, umím, motivaci, chci, a schopnosti, dokážu.

Učíte na hraně zákona?

Učí nám tu například spousta na-

šich absolventů, kteří často ještě sami studují na vysokých školách a nemají úplnou kvalifikaci. Není to proti zákonu, ale někdo by nám to mohl vytýkat.

Mají firmy o spolupráci zájem?

Obecně v poslední době zájem firem stoupá. Nám navíc nahrává, že připravujeme studenty na nejvíce nedostatkové profese. Učíme informační technologie.

Přesto je jich méně než v Německu. Proč?

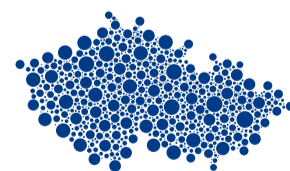
Myslím, že za to může především nedostatek odborníků na trhu práce. Firmy jich samy mají málo, natož aby je posílaly do škol.

Se kterými firmami spolupracujete?

Domlouváme spolupráci například s firmou Bohemia Interactive. Ta v Česku v oboru počítačových her patří k největším. Děláme tu i školní projekty. Po úspěchu projektu Osvětím teď u nás vzniká interaktivní model Terezína. Za ten dostaneme od města zaplacené.

– Radka Hrdinová

100 000 PROJEKTŮ PRO LEPŠÍ ČESKO

Není v lidských silách zhlédnout všechno, co se u nás díky evropským fondům změnilo k lepšímu. Projekty podpořené z evropských peněz pomáhají nejen modernizovat zdravotnictví a dopravu, ale také inovovat výrobu, investovat do výzkumu a pořizovat moderní stroje. České podniky díky tomu vyvíjejí a vyrábějí konkureschopnější produkty a lépe tak obstojí i ve srovnání se zahraničím. S fondy Evropské unie pomáháme každý den. Přesvědčte se sami na webu kazdydenpomahame.eu.

kazdydenpomahame.eu

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR